

апаратом подібного типу, продовжуючи займатися практичною хірургією. Кар'єра талановитого лікаря круто злітає вгору і незабаром він очолює лабораторію, потім відділ біоенергетики, а згодом стає директором Інституту серцево-судинної хірургії у Києві. За роки своєї кардіохірургічної практики Амосов провів понад 6 тисяч операцій на серці. Звичайно, бували і невдачі, але Микола Михайлович не опускав руки, і сміливо йшов вперед, впроваджуючи нові, воістину революційні способи проведення хірургічних операцій в боротьбі зі складними недугами. Слід зазначити, що свою останню операцію на серці Микола Амосов провів на початку 90-х років. А йому тоді вже минуло вісімдесят років. Ця дивовижна працездатність Миколи Михайловича впливає з його другого захоплення, який приніс авторові славу розробника власної системи зміцнення здоров'я, так звана «система обмежених і нагрузок». Ця система зробила академіка Амосова відомим не тільки в медичних колах. Його книга «Роздуми про здоров'я» була видана гігантським тиражем – 7 мільйонів екземплярів. Микола Михайлович Амосов – видатний хірург, який один із перших у Радянському Союзі почав проводити операції на серці. На його рахунку тисячі врятованих життів. Він створив інститут серцево-судинної хірургії та першим здійснив протезування мітрального клапана серця, а на міжнародному рівні він вперше ввів у вживання протезування клапанів серця, що мають антитромботичні властивості. Крім того, у 2008 році за результатами опитування громадської думки Амосов був визнаний другою людиною, після Ярослава Мудрого, удостоєний звання «великого українця всіх часів». Хіба це не говорить про народну любов до Лікаря з великої літери?

Гончар А.
НТУ «ХПІ»

НЕ ТАКИЕ КАК ВЫ, НЕ ЗНАЧИТ ХУЖЕ

В Украине по состоянию на 1 января 2011 года численность инвалидов составляет 2,71 млн. лиц, из которых 165 тысяч – это дети-инвалиды. В общей численности населения Украины инвалиды составляют почти 6%. И, вероятно, что на сегодняшний день количество людей с ограниченными возможностями увеличилось. В разные времена к таким людям было разное отношение. На заре цивилизации это были отбросы общества, с которыми не считались, они были обузой. С течением времени все поменялось. Ныне современное цивилизованное общество относится к инвалидам как к обычным людям с равными правами, но, увы, не с равными возможностями по понятным на то причинам. В любом случае, эти люди не должны быть лишены обычных благ нашего мира. Однако, из личных наблюдений напрашивается вывод: на улицах украинских городов и поселков людей с ограниченными возможностями практически не встретишь. В то время, как в городах Европы, Америки, Канады, Сингапура инвалиды встречаются на каждом шагу – в музеях и транспорте, в учреждениях и магазинах. В процентном отношении к общей численности населения количество людей с ограниченными возможностями в

нашей стране и других странах развитого мира радикально не отличается. Отличается, увы, инфраструктура, предназначенная для особого контингента.

Изучим подробнее эту ситуацию на примере Украины. Если посмотреть со стороны закона, то мы можем увидеть, что таких людей не оставляют на произвол судьбы, государство заботится о них (Закон Украины № 875-ХІІ «Об основах социальной защищенности инвалидов в Украине»). Эти люди получают пособия и льготы, но их явно не хватает на их жизнеобеспечение. Когда же речь идет о трудоустройстве, то предприятия обязаны иметь работников-инвалидов. Таким образом, государство обеспечивает инвалидов работой, в противном случае закон грозит штрафом работодателю. Есть и более болезненный аспект: если взять во внимание норму проектов зданий, то по закону они должны быть оборудованными специальными средствами для людей с ограниченными возможностями, но архитекторы и юристы обходят эти указания.

Когда мы сталкиваемся с реальной жизнью, то мы наблюдаем пугающую картину. Инвалиды не могут полноценно передвигаться по городу, ведь тротуарные дороги не обустроены подходящими съездами для колясок, и сам тротуар не пригоден для передвижения коляски; не могут ездить на общественном транспорте, ведь ни остановки, ни сам транспорт не оборудован для колясок; не могут вести культурную жизнь: сходить в театр или кино, потому что проекты этих заведений не предполагались для инвалидов; не могут воспользоваться туалетом в общественных местах. Так же возникает множество других проблем: таких, как получение среднего образования – обычные школы не приспособлены к таким детям; библиотеки не имеют достаточного количества литературы для слепых людей; обучение в институте возможно только заочное или дистанционное. Остро стоит проблема жилья: в этом случае, есть много ограничений, потому что, если здание специальным образом не оборудовано, то инвалид может жить только на первом этаже и только при наличии пандусов. В связи с этим, инвалид оказывается отрезанным от социума. Все факторы сводятся к тому, что об этих людях не говорят, их не видят, не думают. И остается вопрос восприятия инвалидов обществом – зачастую люди не готовы воспринимать таких людей наравне со всеми, что по сути своей не приемлемо в развитом обществе. Это ведь такие же люди, как и все, они могут вести активную, насыщенную жизнь, могут быть полезны обществу, если дать им шанс. Украина – страна, которая развивается, поэтому было бы логично воспользоваться опытом других стран, которые уже справились с этой ситуацией. Например, Великобритания, Германия и др. У Украины есть все шансы стать лидером и надо ими воспользоваться, но это нужно делать умело. Нужно начать с людей. На мой взгляд, для начала, стоит создать единый реестр людей с ограниченными возможностями, где будет обозначен комплекс характеристик: группа инвалидности, соответствующие льготы, наличие образования и желание его получить/продолжить,

трудоустройство и т.д. Такой реестр позволит наглядно видеть проблемы инвалидов в рамках государства.

Гуріна В.

ХНПУ ім. Г.С. Сковороди

ОСОБЛИВОСТИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ЖІНОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

Система освіти України передбачає функціонування різних типів навчальних закладів, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти. Серед них окреме місце посідають суто жіночі. Вищезазначене зумовлює нагальну потребу розробки й законодавчого врегулювання як структури таких навчальних закладів, так і організації навчально-виховного процесу в них.

З огляду на це, надзвичайної актуальності набуває ретроспективне вивчення досвіду функціонування жіночих навчальних закладів України у другій половині XIX – на початку XX ст., зокрема виявлення підходів до формулювання мети й організації навчання в закладах освіти такого типу.

Вивчення історично-педагогічної літератури дає підстави констатувати, що протягом другої половини XIX – початку XX ст. в Україні функціонували такі типи жіночих навчальних закладів: інститути шляхетних дівчат, єпархіальні училища, гімназії і прогімназії. У інститутах шляхетних дівчат навчання носило загальний, «енциклопедичний» характер і було розраховане на формування жінки-матері-дружини, яка може підтримати світську бесіду і вести господарство. Увага зосереджувалася на «вихованні за допомогою освіти». З огляду на це, письменник Б. Лавренєв у спогадах характеризував ці заклади як «інкубатори освічених наречених». Відповідно до загальної мети весь навчальний процес був спрямований на вирішення трьох основних завдань: фізичного вдосконалення, морального виховання, розумового розвитку. Значна увага приділялася предметам трудового циклу. Моральне виховання спрямовувалося на зміцнення у вихованок любові до праці й порядку, що відповідало їхньому призначенню в родині та суспільстві. Викладання основ наук і мистецтв (до них належало витончене рукоділля) мало на меті розумовий розвиток і виховання художнього смаку. Крім того, ставилася мета - ознайомити вихованок з технологією приготування їжі, шиття одягу, основними правилами ведення домашнього господарства. Згідно з навчальним планом на опанування рукоділлям у середньому відводилося дві години на тиждень у кожному класі. У навчальних програмах єпархіальних училищ серед навчальних предметів перевага надавалась Закону Божому, церковному співу, читанню, слов'янській і російській мовам, граматиці, арифметиці, короткій російській історії та географії, рукоділлю та веденню домашнього господарства. У жіночих гімназіях, новому типі навчальних закладів, який виник після того як набув чинності "Статут середніх жіночих навчальних закладів"(1855 р.), була затверджена єдина і обов'язкова для всіх